

Brainstormen over het onderwijs van de toekomst

Geen diploma maar een talentenpaspoort. Midden in de nacht uitleg van een docent. Praktijklessen oefenen in een virtual reality-omgeving. Hoe ziet het onderwijs er in de toekomst uit? Curio wil er klaar voor zijn. Daarom vroegen we een brede groep betrokkenen mee te kijken naar het jaar 2050.

Een blik op de toekomst? Laat dat maar over aan Tim Hoefijzers, Fleur Matthee en Salva de Nooijer. Ze zijn docent bij Curio én zitten in het Leerlab Toekomstproef Onderwijs. Ze organiseerden drie brainstormsessies over verwachtingen voor het onderwijs in 2050. We vragen hen wat dat opleverde.

Waarom eigenlijk vooruitblikken naar 2050, dat is nog zo ver weg?

Salva: 'Klopt, ver genoeg weg om je verbeeldingskracht te moeten gebruiken. Het maakt dat je echt anders moet denken, los van wat er nu allemaal is. Maar het is niet zo ver weg dat het ongrijpbaar is. En het is dichtbij genoeg om er nu al stappen voor te kunnen formuleren in een lange termijnstrategie.'

Was dat ook het doel van de brainstormsessies?

Tim: 'In eerste instantie zeker. De raad van bestuur vroeg ons op te halen hoe onze samenwerkingspartners naar de toekomst kijken. Zodat we weten waarin we moeten investeren en waarmee we aan de slag moeten. Dat is nu meer nodig dan ooit. De maatschappij verandert razendsnel en ook globaal verschuiven de wereldsystemen in een rap tempo. Hoe kunnen we die ontwikkelingen bijhouden? En wat is er nodig om een kwalitatief goede onderwijsinstelling te zijn? Maar ook: hoe willen we lesgeven, hoe kunnen studenten een leven lang ontwikkelen? We leiden ook op voor beroepen die nog niet bestaan: wat doet dat met het onderwijs? Welke skills vragen werkgevers? Nu al zien we bij jongeren een heel andere sociale interactie dan bij oudere generaties. Wat kunnen wij doen om die kloof te dichten? We moeten onderwijs op een volledig nieuwe manier gaan organiseren. Dat kun je niet alleen bedenken.'

Hoe en met wie hebben jullie gesproken?

Fleur: 'We organiseerden de sessies in de Houthallen in Oosterhout met tussen de 12 en 20 mensen. Wethouders, vertegenwoordigers uit de MBO-raad, VNO-NCW, mensen van universiteiten, studenten en ondernemers. Voorafgaand aan de sessies vroegen we studenten en scholieren hoe zij naar 2050 kijken. Uit verhalen, beeldende vorm, kringgesprekken en tekeningen kwamen steeds herkenbare thema's naar voren: duurzaamheid, technologie en grenzeloos onderwijs. Die hebben we in verschillende werkvormen met de deelnemers besproken. Daardoor kregen we inzicht in hun visie op de toekomst, maar ook op wat zij daaraan kunnen bijdragen.' Tim: 'De passie van de aanwezigen was fantastisch om te zien. Iedereen ziet de noodzaak om te veranderen en dat geeft een hele goede basis om stappen te zetten.'

Wat waren de uitkomsten?

Salva: 'We hebben enorm veel input verzameld. Interessant was dat in alle drie de sessies de uitkomsten vergelijkbaar waren. Ofwel: de ideeën die mensen hebben over hoe onderwijs eruit moet zien liggen dicht bij elkaar. Duidelijk is dat er veel moet veranderen. Bijvoorbeeld een ontschotting tussen vmbo, mbo, hbo en universiteit. Als ook een andere manier van waarderen en beoordelen

dan een eenzijdig diploma. We moeten ook inzichtelijk maken welke kwaliteiten iemand heeft. Ben je creatief met je hoofd en/of je handen? Welke rol speel je in een team? Heb je de energie om je een leven lang te ontwikkelen? Dat kan misschien wel met een talentenpaspoort. Maar ook: blijft het schoolgebouw wel? Leren op een – eventueel gesimuleerde - werkvloer is vaak effectiever. Hoe zorgen we verder dat studenten kritisch nadenken over hun eigen duurzame rol? De deelnemers zien ook de rol van de docent veranderen. Naar een online community bijvoorbeeld waar je elk moment van de dag kennis kunt halen.'

Hoe ziet het vervolg eruit?

Fleur: 'De uitkomsten worden verwerkt in het strategisch plan. We zijn natuurlijk heel benieuwd hoe dat eruit gaat zien.'. Salva: 'Maar we willen als Leerlab Toekomstproef Onderwijs ook graag een community opbouwen die voortdurend blijft meedenken over de toekomst van het onderwijs. Dat past bij het 'leven lang ontwikkelen' dat mensen én organisaties moeten doen. Bovendien willen we de uitkomsten van nu en van de community ook rechtstreeks naar mensen toebrengen. Zodat we betrokkenen in het onderwijs en stakeholders enthousiasmeren over nieuwe technologieën en systemen. Dan ontstaat er hopelijk ook van onderuit beweging.' Tim: 'Alles bij elkaar hopen we bij te dragen aan een compleet professionaliseringstraject waarin we echt met vernieuwing van het onderwijs aan de slag gaan. Niet alleen praten, maar doén.'